

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANYIII

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 118.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—«Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forta...
Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y á manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada hù á casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la
erra y poch, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obrador
avensos de la ciencia y planter de filosofhs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida á la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y cos
ums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant. Las algues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com
els corredo: en zinyes moderns, trayent del terror y de las minas els fruits y minerals. Las algues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com
reliquias els monuments enrunats o antichs y alsarne d' un art fill lligitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutat
modernas.—Ports obrerts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervindre en o
govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob
tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca: L' amor á la Patria.»—LUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. 0'50
Fora semestre. 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 8 Abril de 1905.

La Redacció o fa seus los conceptes ni conten-
guts dels articles firmats ó copiats.

SANTORAL

Diumenge 9 de Passió. Stas. Maria Cleofé y Casilda vg.—Dilluns 10 St. Ezequiel profeta.—Dimars 11 St. Lleó lo Magno papa y dr.—Dimecres 12 St. Juli papa y St. Victor mr.—Dijous 13 Sant Hermenegild rey y St. Justí mrs.—Divendres 14 Els Dolors de Ntra. Sra. y St. Telm cf. y Sta. Domina vg. y mr.—Disapte 15 Stas. Bassilissa y Anastasia mr.

Espanya per Madrid

De la «Veu de Catalunya» extractem los següents paragrafs d' un article que publica firmat per En J. Bardina, que sentim, que las condicions de nostre setmanari, no ns permetin poder publicarlo sansé.

L' igualtat dels espanyols davant la llei ha sigut altra cop odiosa. moment trepitjada. Y ha sigut trepitjada per un cantó tan miserablement premeditat pels enemichs de Catalunya, que fins las pedras deurian alsarse pera protestarne.

En Villaverde y son anónim ministre d' Instrucció han fet un projecte de reforma d' Escolas Normals, passable dintre de lo anodi, plausible relativament a la pessima lligislació actual d' ensenyansa. Y diluït entre l'articulat de las reformas, no han sabut estarse en donar una puñyalada a Catalunya, que fa oblidar els altres cent defectes de la reforma ministerial.

En plata y resumint: sols a Madrid hi haurá grau normal; sols els que tinguin grau normal podran ser professors de totas las Normals d' Espanya, inspectors de totas las provincias y regents de totas las escolas practicas agregadas a las Normals. Resumint més: Espanya per Madrid.

Jamay havia arribat a tant l'atreuiment centralista. Jamay, ni en Romanones, ni'l ministre den Maura rabiosament centralista, havian gosat a exclúir a tots els espanyols del professorat de las Normals, de las inspeccions de provincias y fins —sembla mentida!—de las escolas de noys y noyas agregadas a las Normals. Jamay s'havia ni pensat en reservar aquestas 500 pllassas pera ls «señoritos» ignorants que a Madrid vegetan sense ofici ni benefici, y fins sense una mitjana instrucció. Quan Barcelona és el centre inte-

lectual d' Espanya y Madrid jeu en un vergonyós estat d' ignorancia, ab vistas al Marroch, se guardanpera'ls madrilenys els cárrechs d' ensenyar als que deuen ser mestres. Quan Catalunya crida viril contra la irritant condició de colonia madrilenya y la postergació de sa llengua, s'imposan a las Normals catalanas mestres madrilenys y s'exclou als catalans del professorat normal. Quan els govèrns ens venen hipócritas ab promesas de descentralisación, ens surten de tras cantó ab fets d' un centralisme refinat y intolerant, jamay conegut a la centralista Espanya del jacobinisme y de las colonias perdudas.

Y també hem de dirho: el Consell de Instrucció Pública ha aprovat «por unanimidad» aquesta puñyalada a Catalunya. Aquet Consell ignorant y desacreditat, del qual en forman part en Salmerón, diputat per Catalunya; en Barrio y Mier, que 's diu regionaliste; en Sardá, catalá y republicá per Catalunya y director de la Normal de Madrid; en Vincenti, el de las promesas hipócritas de regionalisme pedagógic, quan vé a Barcelona; l' Azcarate... Abans que republicans o carlins, abans que gent intel·ligenta y justa, son madrilenys; de Madrid viuen y a Madrid protegeixen, sacrificant a Madrid, és a dir, a ells mateixos, tota l' Espanya.

¿Tolerarán aquesta puñyalada, més grave de lo que sembla respecte a Catalunya, els diputats y senadors catalans? ¿Callarán els, alumnes de les Normals catalanas, aquí's barra las portas de la ensenyansa del professorat? ¿Esperarán plegats de braços que invadeixin nostras Normals una colla afamada de llagostas madrilenyas y eduquin malament als mestres catalans, educadors de la generació que puja? ¿Callarán els diaris, que dedican a corridas y crims columnas y més columnas? ¿Parlarán las corporacions pedagógicas?

El primer de setembre han de començar a ser vigents aquestas barbaritats. O no tolerém que's trepitgin nostres drets y se'ns falsifiquin y madrilenyisin els mestres, o som un poble digne de que se'ns esclavisi.

J. BARDINA.

Els y naltres

Lo repugnant expectagle de las corridas de toros havia suferit una ferida ab lo decret del descans dominical que prohibia la tal asquerosa costum. Totas las personas que's des-

vetllan per l'enaltiment dels verda-ders sentiments y cultura nacional havian aplaudit ab entusiasme l'hermós decret. Mes veussaqui que del centre d' Espanya, ha sortit un clamoreig de fera salvatge demanant com los romans «panem et circenses» menjá y sanc, puig sangrentas eran las lluytas del circol. Aquellas escenes espantables dels primers sigles del cristianisme, varen rebrotar en lo cor d' Espanya y quan totas las personas honradas demanan sa abolicció, l'anima castellana que considera las corridas de toros com un expectagle conforme a son modo d'esser, com una costum esencial a sa personalitat ha conseguit tornar a énrera lo decret y de qui endevant podran gaudir de nou del sanguinos drama.

Dexeulos divertir amarantse la vista ab la sanc dels toros y toreros dexeulos cridar finses a ronqueixar, dexeulos enbrutir acostumanse a veure la lluyta bestial que un poble enbrutit no pot durar.

Mentres tant a Catalunya dona bo de veurer com los seus verda-ders fills aumentan cada dia las obras de cultura fundant «Orfeons» que ab sas melodias enlayren l'esperit y dignifican l'anima establin «Centres excursionistas» ahont los socis conrehuent la «Geologia» dels llocs que examinan, conrehan l' «Historia» para enterarse mes y mes dels llocs visitats estudian lo Folk-orisme reculleixen lo tresor del nostre llenguatge tant hermós y ben conservat en los recons idilics de Catalunya y sobretot ab lo contacte tant sovint ab las grandesas de la naturalesa aprenent a estimarla.

La diferencia entre ells y naltres, no pot esser mes grossas. Ells tenen costums que rebaixan, naltres obras per enlayrar las costums. Ells fan esforços colosals pera conservar lo denigrant naltres esforços gegantins pera enderrocarho. Veussaqui la lluyta de rasses que sembla la lluyta entre l'angel mal contra l'Angel bo.

Y van exemples. Lo nostre teatre moral y artisticament, val mes que'l seu y aixis naltres produhim obras bonas, ells en cambi ens ho pagan ab obras del «genero chico».

A Barcelona la pllassa de Toros lo van convertir en un teatre d'opera ahont per ser preu barato l'obrer hi pogués passar una bona estona sense enbrutirse, ells en cambi tenen a gran honra que se escampi l'expectagle nacional.

L' «Orfeo Catalá» va donar un concert a la presó celular de Barcelona puig que qui coneix los secrets de la música sab que es un del medis educadors del sentiment y ja deyan los llatins que «Orfeus movebat

saxa prece blanda.» que Orfeo mo-via la pedra ab son cant suau. L'Orfeo en aquesta tasca educadora de aquells infelisos presos va mereixer los aplausos de la gent de cara y ulls.

Qui va fer una nota discordant va ser un diari «castellá» que per des-honra se publica a Barcelona que va posar a les meritissims cantayres en solfa. No podia ser d'altre manera. Axis se retratan y prou.

Nosaltres ajuntem nostre protesta a las dels molts companys nostres, que han axecat la veu contra la nova concessió de las bárbaras corridas.

J. SERRA.

Els Poetes

A Carles Cardó

Els Poetes son una casta divina. Portan en son front la flama del amor. Lo seu estatge es als cims de de les montanyes ó á la vora del mar. Viuen ab la vista enlayre y viuen sommant. Se alimentan de les clarors del cel. Ells senten coses que nosaltres no sentim, veuen coses que nosaltres no veyem; palpen les clarors y les tenebres. Senten lo parlar de les gavines que aleiteixen en lo mar alborotat, senten les converses del pins rondinayres moguts per la abrassada del vent, senten els gemechs de la natura. Ells veuen llumis y clarors ahont nosaltres no veyem sino sombras y tenebres. Ells oviran ls mysteris. Saben lo parlar dels deus; omplen la terra d' encis. Portan els cabells rossos. Ni ha de petits que tiran amoretos; ni ha de grans que cantan la Patria, pro tots semblan angels. Son com les abelles que no tenen sino dulsura y fabrican la mel; son uns eterns infants. Pateixen encantaments dol-sos ab agrádolsesa. Tenen los ulls ficsos en la boyra del mysteri com los Patriarcas en sa sacra expectació. No hi veuen de cap ull y ho veuen tot. Tot los hi parla al cor. La seva vida es un sospir. Tot lo que ells tocan per amarch que sigui se torna dols, la vida, la mar y finses las penas las tornan dolsas. Benvinguts sigueu vivents del mont ab vostres cyteras d'or que endolseixen la prosa de la vida.

T. Rodon.

Carta que de Barcelona
escriu un pagés á la seua dona

Barcelona, dies de Marsó

Querida prenda estimada:
sabràs como hay arribado
con gran salut á Dios gracias.
Antes que tot hay cumplido
de tu padre l' ancomanda.
Xeica hu diré en tortosi
perque es la llengua mamada
y en castellá, ni m' antenc
ni m' antens tú ¿vritat Masa?
¡Xeica que garrit es tot!
¡Quins desflsis hi han! ¡¡Güay mana!!
Jo no sé com s' aclarixen
en tan carril y tartana.
¡Recristina, quin soroll!
Astic com una mangrana
Si vas *arramblat* amunt
ibon rebit, quina gentada!
Aquí tothom vá mudat
com si estiguessim á Pasqua
ó á la festa del carré,
tot son crits y saragata,
musiques, xivarri y gent
que per no res ja s' ancanta,
molts me miren y se 'n riuent
y 'm diuent ¡miral com bada!
Tots me *pervoquen* que 'n prengue,
y 'n tinc ja prop d' una sarria,
de paperots y *respectes*
del *trato*, de la plassa,
del *sinomateologrfo*,
de la rifa de una gabia,
dels encans ahont pots comprarne
per cinc quinsets una manta.
No res, Masa, aquí tot Deu
pagan t' auferix la casa,
pero debades, asperat,
que no 't darán ni un got d' aygua.
Tot es per mal art aquí.
Quedaries aspartada
si veyes uns carrilets
com se 'n van d' una volada
d' ahont astá 'l sinyò Colon
hasta dalt á ca la Gracia;
astán penjats de unes cordes
que hi han així á una aixecada
de tres homens. Tot es gran,
tot de la mida aquí passa.
Si vas á la mar, ¡maneta!
creu que alli te 'n cau la baba.
¡Quins *blafors* mes grans que hi han!
¡Que 'n mouent de saragata!
quan comensen á xiulá!
Ambarrefé 't dic Masa
que may m' hauria cregut
que 's pugués així com ara
ferne que 'l ferro suresa
y caminés damunt l' aygua.
¿Y de llum? No vull parlarne,
m' apareix que n' hi ha de massa
pos casibé m' anlluerna
quan de nit vaig cap á casa.
Molts van llegin lo diari
onque veigues. No n' hi ha tanta
en tota Tortosa en semit
com aquí n' hi ha á una plassa
que 'n diuen de Catalunya.
Quan t' ascrigue un' atra carta
ja 't diré lo que m' ha dit
lo sinyò dotó *Barraca*;
Ja m' ha mirat los dos ulls
y m' ha dit que 'm farà un aygua
que 'm traurá lo mal de dins
paca fora. Deu que hu fassa
y Santa Llusia beneyta.
Adeu, Masetá, hasta l' atra,
darás recados á tots
y á Manel una encaixada.
No estranyesseu que no escrigue
pos pera tot temps me manca.
Darás un beset als Xics
y tu pren una abressada
del teu home que t' astima
de bó de bó en tota l' ánima
y es este que ara aquí firma

CASINTO MOLES Y PALA.

Per la copia

Joan Moreira

Barcelona Mars 1905.

Les idees d' un ric (1)

II

Induptionablement lo que ha fet ce
lebre á Mr. Carnegie tant com sos

(1) Vegis el nú. ero 110.

millos han sigut sos llibres. En efec-
te Mr. Carnegie ha escrit llibres. Y
no's cregui pas que l'escruiers era
pera satisfer un costat de son orgull
de millonari, sino que'ls ha escrit,
perque té idees y un home com ell
de temperament tan expansiu, de
de sentiments tan altruistes, no po-
dria per menys de propagar sas idees
si las creya benefactoras pera l'hu-
manitat. Mr. Carnegie es un tempe-
rament ben equilibrat, ab criteri sá,
fortificat per les lectures mes no in-
fluit per elles: te idees propies.

Per la seva condició de millonari
tothom esperaba saber que pensa-
ba de la riquesa y ell va satisfer la
curiositat publicant en la *North Ame-
rican Review* (Juny y Desembre de
1889) lo seu Evangeli de la riquesa.
Y la gent quedá admirada de les
idees qu' en ell hi exposaba y en
quedá molt mes, al contemplar la
vida del autor y veure que aquelles
idees ell les portaba a la practica.
Y'l cregueren boig ó idealista. ¡Un
millonari yanki idealista!

Mes pera 'ls que estudien ab aten-
ció les seves idees y no vulguin tan-
car los ulls á les transformacions so-
cials que s'estan esperant, en Carne-
gie es un vident, es un esperit adel-
lantat a la seva época.

Segons ell, les desigualtats socials
no sols s'han d'admetre perque exis-
teixen, sino perque es convenient sa
existencia.

«Es bó, per no dir esencial, pera'l
desarrollo de la rasa que les coses
d'alguns serveixin d'assilo á lo que
mes gran y millor hi ha en la litera-
tura y en les arts. Aquesta gran de-
sigualtat es preferible a l'universal
barbarie. Sense riqueses no existi-
rien Mecenas.

Considerant les transformacions
per que ha passat l' industria huma-
na explica la formació de les grans
fortunes y al arribar aquí surt expon-
taneament ab la següent pregunta:
¿Quin es lo millor us que 's pot fer
del diner ja que les lleys economi-
ques base de la civilisació l' han co-
locat en les mans d' algunes perso-
nes? Adverteixis que al parlar de
fortunes ell se refereix als grans ca-
pitals, de cap manera, als modestos
necaris pera la vida y educació de
la familia. Se refereix á lo que tan
graficament anomenan los francesos
surplus y que en nostra llengua no te
equivalent.

Existeixen tres maneres de dispo-
sar de la fortuna: 1.ª Deixarla á la
familia 2.ª Deixarla pera obres de
interés public 3.ª Distribuir-la per
si mateix en vida. La primera es la
que indica mens judici. La vanitat
del pare trova una satisfacció en que
son nom y cabals siguin trasmesos
per l' herencia á les generacions á
venir. Mes los hereus per les seves
bogeries aviat quedan pobres. No 's
pot duptar que les grosses fortunes
fan mes mal que be als que les reben.

«Al pare que no ha sabut ensen-
yar á sos fills á guanyarse la vida,
jo no 'ls dono no obstant lo concell
de deixarlos en la pobresa. Si ha
cregut bo dedicarlos á l' ociositat
deu assegurarlos recursos suficients.
Mes quant un home reflexiona sobre
les conseqüencies habituals de dei-
xar grosses fortunes als hereus excla-
ma: Prefereixo deixar á mon fill la
maldició que 'l tot poderós diner.»

Lo segon medi, deixar-lo á la mort
pera obres d' interés general, es pro-
pi del home que sols desitja ser util
als seus semejants després de mort.
Quant se deixa la fortuna á la mort
¿no 's te dret de pensar que si se la
hagués pogut en portar á la tomba
ho hauria fet?

Per aixó traba molt saludable la
tendencia cada dia mes manifesta
dels estats moderns á imposar grans
contribucions sobre les herencies.

«Als homes ocupats toda sa vida
en acumular diners que serien útils á
la col·lectivitat si fossin empleats en
obres d'interés general, l'estat im-
posant drets elevats sobre'ls bens
que'l millonari egoista deixa darre-
ra d'ell li manifesta lo despreci que
li inspira la seva indigna vida.»

¿Que ha de fer doncs dels diners lo
millonari? La resposta surt natural-
ment dels defectes dels dos medis an-
teriors y seran l'objecte del proxim
article.

JOSEPH M. TALLADA.

La agricultura y la autonomía provincial

Llegim en un periódic de Madrid:
«S' ha presentat a la Diputació de
Biscaya la Memória publicada per la
Junta provincial d' agricultura, en
la que 's demostra el gran avéns en
que 's troba la agricultura biscaina
en aquéts darrers anys.

L' us dels adobs químics s' ha ge-
neralisat. Se 'n varen vendre 50.000
kilos pel 1902; 251.816 pel 1903 y
481.660, l'any passat.

Per lo que fins are se n' ha dema-
nat, aquést any s' en vendrán mes
d' un milló de kilos.

Els pagesos, convensuts de les
ventajas que reporta l' us de les má-
quines, han demanat y obtingut que
la Diputació n' oferéxi algunes, com
a premi, en el Concurs agrícol, ja
que no les poden adquirir pel gran
preu que tenen.

En quan al bestiar, s' han obtin-
gut grosses ventatjes ab la barreja
de rasses que reporta una gran dis-
minució en la mortalitat.

Ab un any s' han conseguit 400
exemplars reproductors escullits.

Cases de pagés, ab totes les condi-
cions necessaries, servexen admira-
blement pera la repoblació del arbrat.

Durant l' any passat se varen re-
partir entre els pagésos 63.670 ar-
bres de planter, y pera enguany ja
se en tenen preparats 250.000.

També ha crescut la quantitat de
llevors que s' acostuma repartir en-
tre la classe pagésa.

El resultat dels treballs de la Jun-
ta provincial d' agricultura es molt
alabat per tots els aymants de la
prosperitat d' aquell terror!

Continuant d' est modo, prompte
será Biscaya la regió agrícola més
adelantada d' Espanya.»

En vista d' aquéstos datos, tothóm
pót preguntarse; ¿per qué la agricul-
tura biscaina ab tres anys ha pro-
gressat més que la restant de Espa-
nya ab vint? Si el moviment regene-
rador y el dalé de reformes y millo-
res agrícolas, o de trascendencia
agrícola, ha sigut general per tot
Espanya, per quina raó Biscaya ha
pogut improvisar, per diro així, la
sua reforma, ensemps que 'ls demés
pòbles del Estat espanyól ne resten
adormits o gemegant y alimentantse
d' esperances cada dia més esmor-
tuïdes?

«Es llógic suposar que 'ls demés
organismes provincials están man-
cats de bona voluntat y d' empena
pera emprendre y portar a terme ay-
tal empresa en ses respectives pro-
vincies?»

Fins els més curts de vista han de
veure en aquest fenomen la causa
ocasional de nòstres desgracies na-
cionals.

Biscaya té, afortunadament, auto-
nomia economic-administrativa, y
les demés provincies d' Espanya es-
tan agegudes sota una omnimoda
centralizació que petrifica y mata
totes les iniciatives y impossibilita
totes les empreses. Biscaya distri-
bué y cobra tots els impostos, y

el concért economic tractat ab el
podér central, repartéx el diner de
la provincia ab la forma que créu
més ventatjosa als interessos dels
pòbles; y lo que acorda la Diputació
va a la practica bé y aviat, sense
destorbs y sense filtracions. En cam-
bi, les demés Diputacions depenen
en absolut dels Govérns civils y del
Poder central, y ab prou feynes te-
nen més recursos económicos que els
suficients pera atendre a la benefi-
cencia y demés gastos y servéys pró-
pis del Estat. Aquést per altra part,
reservantse tota mena de funcions y
de prerrogatives, fa tornar estérils,
ab la seva intervenció, tots els actes
de dits organismes, perque ho vol
fer tot y en res acérta.

Així es que malgrat tots llurs
esforsos en pró de la agricultura
efectuats en aquéts darrers anys, tot
va pitjor. Va volger l' Estat fomen-
tar la cultura agrícola, y decretá les
cátedres ambulants que encare nin-
gú ha vist funcionar; volgué asegurar
el comér licit dels adobs químics,
més ab ses disposicions ens havém
quedat com avans y els pagésos no
han cregut convenient l' aprofitar
les ventatjes ofertes; ha pretingut
organizar les forces agrícolas d' Es-
panya ab una entitat consultiva, y
l' ha subjectada als veïns de Madrid,
cóm si fora d' aquésta vila no eczis-
tissin capacitats agrícolas interessa-
des en la marxa dels negocis de la
producció; ab una paraula; l' Estat
ho ha volgut fer tot, y no ha fet res,
absolutament res de profit positiu.

Y encare hi han pagésos que
diuen egoistes als catalans quan de-
maném el concért economic ab l'
Estat!

(De *El Mundo Agrícola*).

Un drama nou

Pompeu Crehuet ha estrenat un
nou drama. L'exit ha sigut digne del
autor de la «Morta» Per Crehuet la
«Claror de posta» es un nou lloer.
Tenim, doncs dramaturc de va-
lua. Al costat de Rosiñol, Angel
Guimera, Iglesias hi poden posar lo
novell Crehuet. Y aixó dona lloc a
una reflexió. Mentres lo Teatre cas-
tellá va de cap per avall lo nostre
dona tots los días senyals d' una vida
la mes hermosa. Lo «País» de Ma-
drit quan se van estrenar los «Vells»
del Iglesias y'l «Heroe» de'n Rosiñol
ja digué que eran los dos dramas me-
llor que se havian estrenat durant
l'any a Espanya. Tots dos son dra-
mas catalans, eran nostres. Un altre
diari de Madrid no fa molts dias por-
tava un article provant que'ls dra-
mas den Rosiñol eran los mellors
que s' escrivian dins Espanya. La
llista d'obras de valua que se han
estrenat en poc temps en lo Teatre
catalá dona gust de veurer. Y men-
tres lo nostre Teatre pot presentar
un escullit repertori de pessas, lo
castellá viu una vida raquítica en-
tossudit ab los motllos vells, sense un
esperit modern que'l sapigue fer re-
viurer sembla un camp sense pluja
y sense vida com los camps tristos
de Madrid. Larra se planyia de la po-
bresa del Teatre castellá en los co-
mensaments del sigle passat y crec
que's convertiria en un nou Jeremias
si veyés son estat actual.

Valgans que ara se han posat a
traduir los dramas del nostre Teatre
La «Morta» «Terra baixa» «Lo car-
ro del vi» «Los vells» «Lo Mistich»
«La nit del amor» Hi han sigut pos-
sats en escena traduïts en sa llengua.
Tant de rebó que aprenguessin ab
tants bons models de escriurer quel-
com.

Nosaltres felicitem al novell dra-

mature que ha motivat aquestes ratlles anyadint un aplauso als molts que haurà rebut.

J. RODON.

Efemérides catalanas

7 d' Abril

1148.—Privilegi de Ramon Berenguer IV a las donas tortosinas.

Ab fetxa d'avuy, trobém un curiós privilegi de Ramon Berenguer IV, comte de Barcelona, a las donas de la ciutat de Tortosa.

Volguent aquet princep catalá premiar la valentia de que las donas de Tortosa havian donat provas en la defensa de la ciutat contra ls serrahins, que havian anat a assetjarla furiosament y en ocasió d'estar el comte barceloní empenyat en la conquesta de Lleyda y Fraga, ordená que totas las donas tortosinas portessin demunt del seu vestit una «Hatxa» d'armas de color carmesí o grana, en un escapulari semblant al del frá llech de la Cartoixa, en recort de que per la seva decisió pogué continuar lliure del jou serrahi la ciutat de Tortosa.

NOTICIAS

Ha quedat constituit á qui Tortosa el Comité de la Lliga anti-duelista, en el que hi figuran personas de la mes distinguida societat tortosina.

Abuy ha de tení lloc una reunió en la Cámara Agrícola de Tortosa una reunió á fi de tractá d' un asunto de molt interés pera la industria olivarera.

Ja era hora que dongués senyals de vida la nostra Cámara Agrícola.

Dijós tingué lloc una reunió pera acordá la manera de commemorá lo centenari de l' aparició del Quixot y abuy ha de tornarse á reunir-se tots los presidents de societats recreativas y directores dels periodics locals afí de nombrá la junta que ha de organissá y portar á cap els projec tes que se acordín fer.

Traduhim de «La Vanguardia.»

«El Vaticà, lamentant la desaparició d'innombrables obras d'art rel·ligioss, ha recomanat als bisbes la mes extremada vigilancia sobre aquest punt.»

Celebrem infinit la recomanació vaticana que, no podem menys de suposar, será tinguda en compte, per los diferents cabildos catedrals y Srs. Bisbes quins ho recordarán a la vegada als Srs. Rectors y comunitats religioses ja que 's molt lo que cada dia surt d' Espanya cap als museus extrangers, alguns d'ells en mans de jueus y casi tots en paissos no catòlics, lo que es en gran dany, no sols de la historia y art patris, sino de la mateixa religio catòlica.

Si totes les diòcesis imitessin la de Vic que avuy ja gosa de renom fora d' Espanya, no tindrian los Rotchilds y els inglesos en el Louvre los millós ornaments, vasos sagrats y retaules dels nostres temples y aquí Tortosa encara tindriam las cadiras ó sitials del cor y la riquisima barana de marmols y gaspis que'l tancaban.

Institut Agrícola Catalá

En la darrera sessió celebrada per la Junta Directiva del «Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro», baix la presidencia del vis-president don Francisco de P. Vergés, fou admés soci resident don Alfons de Borbó, Rey d' Espanya, ab lo núm. 1.148.

La Junta, després d' enterarse de diferentes comunicacions, va ferse

cárrec de la copa de plata, premi del Rey, pera 'l Concurs Hipic del Maig vinent.

Aprová l' informe de don Armentol Gorria sobre 'l regó dels camps á Catalunya, sollicitat pel consul dels Estats Units.

Per últim, acordá la Junta dirigir un telegrama pera felicitar al Rey per la seva iniciativa de fer estudiar la flora dels terrers erms d'Espanya, á fi de veure quina utilitat poden reportar á la industria y al pasturatge y ferli saber que á la comarca de Lleyda hi ha plantas de secá que per las sevas qualitats poden ser bonas pera 'ls fins esmentats.

També acordá oferirse al comte de Retamozo, encarregat d' estudiar aquesta flora, per lo que es refereix á las plantas esteparias d' aquesta regió.

Lo telegrama enviat es lo següent: «Mayordomo Mayor Palacio.—Madrid.—Junta Directiva del Instituto Agrícola Catalán de San Isidro, enterada de la última resolució de S. M. el Rey, destinada á la explotació de terrenos yermos por medio del cultivo en ellos de plantas forrajeras, ruega V. E. eleve respetuosa felicitación á S. M. por sus iniciativas y le ofrezca el concurso de este Instituto, que imitando su alto ejemplo, estudiará para las estepas de este Principado las plantas que mejor puedan cultivarse en tales terrenos.—El vice-presidente, Francisco de P. Vergés.»

Llegim:

S' ens comunica que 'l quéfé de explotació del tramvia de cremallera de Monistrol a Montserrat, ha surtit cap a Suissa al objecte de posarse de acord ab els accionistes sobre la prolongació del cremallera fins a Sant Geróni, segons els planos que varen ferse anys enrera. Sémbla probable que no passará molt temps sens que

la locomotora s' enfilí fins a Sant Geróni.

Las composicions rebudas pera la festa de la Música Catalana arriban á 78, habent quedat fora de concurs «Dues mostretes», lema: «Ave verum corpus», etc., per esser dos motets y no haberhi semblant tema en el present concurs.

Unió Catalanista

La Junta Permanent de la Unió Catalanista va enviar al President del «Círculo Democrático Republicano de Barcelona» en resposta á la circular sobre la supressió del impost de consums, lo següent ofici:

«La Junta Permanent de la Unió Catalanista en resposta á vostra circular de 23 del passat Janer, te de manifestarvos: que si bé veu ab simpatia tota iniciativa que tendeixi á fer efectivas las aspiracions del Nacionalisme, puig que ja en 1894, la Unió Catalanista en Assamblea celebrada á Balaguer, declarava l'aboliment de 'lo odiós impost de consums, no pot, per la manera d' esser del nostre moviment, tractar ab l' Estat, fentli proposicions pera lograr lo que de dret pertany als pobles sense menester pactes ab los governants, ni substitucions per nous impostos.»

«Per aquets motius la Unió Catalanista, veient ab respecte las iniciatives del «Círculo Democrático Republicano de Barcelona» de vostra digna presidencia, te 'l sentiment de no poguer portar su adhesió al vostre projecte, tot desitjant que lo éxit mes falaguer lo coroni.

Tortosa. Imp FOGUET, P. Hospital. 5.

HISTORIA

DE LA ANTIQVA

HIBERA, CON LA MILAGROSA DESCENSIÓN DE LA MADRE DE DIOS Á SU SANTO TEMPLO Y LA DÁDIVA PRECIOSA DE LA SANTA CINTA DADA POR SU SAGRADA MANO. DESCRIPCIÓN DEL MONTE DE CARDÓ MORADA DE LOS RELIGIOSOS CARMELITAS DESCALÇOS, CON VARIEDAD DE HISTORIAS; Y UNA BREVE DESCRIPCIÓN DE CATALUÑA Y SU FIDELIDAD.

Por Francisco Martorel y de Luna, hijo natural y Ciudadano de Tortosa.

Al muy Ilustre, y Reverendo Cabildo de la Catedral

Con licencia del Ordinario, Impresso en Tortosa por Gerónimo Gil, Año de M. D. C. XXVII.

ILUSTRACIO CATALANA

Regala una edició monumental
ilustrada per Xiro
del poema de Mossen Verdguer
"L' ATLANTIDA"

Surt cada diumenge-Un any Ptes. 30-Mitx any Ptes. 15'50-Tres mesos Ptes. 8-Mallorca, 287-BARCELONA

Disponible

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT
DE TOTES CLASSES
Sabates y botines d' hivern
Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.
PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
Plaça de la Seu y Arc del Rumen
TORTOSA

Joseph M. Cartes Mur

Metje-cirurgia homeopata del Hospital Homeopata de Barcelona.
Plaça de la Constitució 7-1.º—(cantonada de la ravesta del Angel) TORTOSA.

L' Administració de la Veu de la Comarca facilitarà Catecismes de la Doctrina Aristiana compostos per lo P. FR Pere Vi es (traduits de la llengua castellana á la catalana pera major profit de las ánimes del Bisbat de Tortosa l' any 1817 per ordre del Illustrissim Senyor Bisbe D. Manuel Ros de Medranc) al preu de 2 pessetas lo cent el text y 5 pessetas ab la explicació.

Igualment se facilitarán noticies de tot quant s'ha publicat y vá publicantse en llengua catalana en particular las obras de quinas se'n ha ocupat la Veu en sas columnas.

DISPONIBLE

ADVERTENCIA

Conforme diguerem en la nota que posarem en la página n.º 46 del primer llibre, teniam de estampà ara á continuació, les diferentes observacions y opinions propies, basades en datos y noticias recullides en excursions y particularment enumerá y clasificà, los objectes trobats en excavacions fetes per tots los entorns y principalmente en el pis de la actual Tortosa, servin com á comentariss uns y relacionant los altres, en fets historics ó prenent nota d' ells, pera que ab estudi y ls nous elements que podent anarse acumulant, pogan servir pera conèixer lo molt que resta envolcallat en la nit del temps de la historia de Tortosa, quina creyem li pertoca está en un dels millós sitials entre les primeres ciutats de la península Ibérica.

Mes com siga que aqueixes notes y objectes cada dia van sent mes numerosos y interessants y de publicarlos ara farían massa voluminós lo tomo de la present Historia y al mateix temps per sa importancia, creyem mereixen sian publicades per separat. Aplassem doncs ferho aixís si Deu plau, tan prompte tinguem temps y lloc.

